

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 1

Gemeente Den Haag, 15 mei 2024

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Marc Reniers	Voorzitter
Alexander Pols	Lid
Franz Ziegler	Lid
Joris Molenaar	Lid
Wijnand Galema	Lid

Secretaris:

Sander van der Ven

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst voor vaststelling op 15 mei 2024.

B. BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Boslaan 12

20240515 B/202221264

Bouwen/Cultuurhistorie: het bouwen van een kantoor, werkplaats, opslag, ondergeschikte horeca en informatiecentrum ter plaatse van het te slopen werkschuur Boslaan 12, het plaatsen van een hekwerk, het inrichten van het terrein, het laatsen van een keermuur, het kappen en herbeplanten van 7 bomen en het aanleggen van een fiets/voetgangersbrug.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Op 9 augustus 2023 heeft de commissie enthousiast gereageerd op het landschappelijke en architectonische ontwerp. De locatie – als werf van Staatsbosbeheer een uitzondering in het vrijwel onbebouwde park- en boslandschap – transformeert naar een gecombineerde ondersteunende en publieke functie. Hiertoe wordt de landschappelijke inrichting aangepast, wordt een tweede werkschuur gerealiseerd en worden drie gebouwen onder één dak toegevoegd.

Op 9 augustus 2023 constateerde de commissie dat het verbinden van de drie gebouwen door een vlonder de landing en de herkenbaarheid van de gebouwen afzonderlijk verstoort. De aangepaste contour van de vlonder lost dit bezwaar op. Door delen van de vlonder terug te leggen en andere delen natuurlijker op het maaiveld te laten aansluiten, staan de drie gebouwen in het landschap. Ook de fundering op palen per gebouw draagt hier conceptueel aan bij.

De aangepaste detaillering van de dakrand van het verbindende dak, zowel de buitenrand van het dak als de opening in het midden, is vanzelfsprekend en versterkt zo het ontwerp. Dit geldt ook voor de verder uitgewerkte dichte delen van de gevels: houten latten op een houten achtergrond.

2 Brouwersgracht 2D t/m 4

20240515 B/2024-00858

Bouwen/Cultuurhistorie: het vergroten van de bedrijfsruimte, woning en opslagruimten Brouwersgracht 2D t/m 4 voor 10 appartementen en bedrijfsruimten door het maken van

extra bouwlagen voor het vergroten van 2 appartementen en het toevoegen van 6 nieuwe appartementen.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Eerder beoordeelde de commissie het concept, de hoofdvorm en de vormgeving van de uitbreiding van het pakhuis positief. In de architectonische uitwerking ontbraken nog onderdelen en zag de commissie inconsequente oplossingen. Oplossingen die niet in lijn met het concept waren en dat concept verzwakte.

De aangepaste en aangevulde detaillering van het nieuwe metselwerk gaat uit van een volle steen. Met (de dikte van) deze steen wordt het reliëf van de omkadering van de gevelopeningen gerealiseerd. En de steen wordt toegepast als waterslag en met rollaagbeugels als latei. Zo ontstaat een optopping met een materialiteit en sculpturaliteit die aansluit bij de industriële architectuur van het pakhuis. Voor een precieze toepassing van de gekozen steen, ziet de commissie op een later moment graag een proefstuk van het metselwerk naast het bestaande metselwerk. Daarbij gaat het om metselverband, voegtype en voegkleur.

Aan de Brouwersgracht wordt het hekwerk vernieuwd en het verdwenen rechter penant gereconstrueerd. De commissie juicht deze aanpassing, die het gevelbeeld van het complex en het straatbeeld van de Brouwersgracht verbetert, toe.

3 Jacob Catsstraat 325

20240515 B/202400002

Bouwen (beginselaanvraag): het bouwen van een gezondheidszorgcentrum ter plaatse van het te slopen verpleeghuis Jacob Catsstraat 325.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie mist een analyse van het bestaande, te vervangen gebouw in de omgeving. Hoe verhoudt het huidige gebouw zich tot de omringende bebouwing en tot welke aanknopings- en verbeterpunten voor nieuwbouw leidt dit.

De commissie ziet nog geen goede aansluiting van de nieuwbouw op en inpassing in de omgeving. In het bijzonder door de abrupte overgang van hoogtes, de plinten rondom en de pragmatische kopgevels wordt het gebouw geen onderdeel van de wijk. De nieuwbouw is te zelfstandig. De commissie begrijpt de beperkingen en uitdagingen die het functionele programma veroorzaakt. Dit vraagt een scherp architectonisch concept. Architectonische oplossingen voor de functionele randvoorwaarden die het gebouw doen landen en een onderdeel van de stad maken.

De commissie benadrukt dat het gebouw anders mag en zelfs moet ogen dan de omgeving. Het gebouw heeft een andere typologie dan de omgeving en die omgeving is

architectonisch divers. Hierin kunnen aanknopingspunten gevonden worden om een confrontatie met de omgeving te voorkomen.

4 Noordelijk Havenhoofd (plan Boulevard)

20240515 B/2023-00559

Bouwen: het bouwen van een bedrijfsruimten met horeca en detailhandel op de begane grond en recreatie-appartementen op de verdiepingen ten behoeve van de herontwikkeling van het Noordelijk Havenhoofd (plan Boulevard).

De beoordeling van dit bouwplan is uitgesteld.

5 Oude Middenweg 12 en 14

20240515 B/202226325

Bouwen: het bouwen van een appartementencomplex van 61 woningen in 8 verdiepingen, ter plaatse van de te slopen woningen Oude Middenweg 12 en 14 met een stallingsgarage, een gemeenschappelijke fietsenberging, techniekruimten en het maken van een in- of uitrit.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan in beginsel instemmen met de hoofdvorm van en de architectonische uitgangspunten voor dit appartementengebouw. Een gebouw als kop en verbijzondering van de reeks appartementengebouwen tussen Kamilleveld en Klaverveld is een goede oplossing. Een verschoven positie, een hogere hoogte, een variatie op de parkeeroplossing van de bestaande appartementengebouwen en een architectuur met elementen uit die appartementengebouwen zijn goede ingrediënten voor een verbijzondering.

De commissie mist precisie in de architectonische en landschappelijke uitwerking.

De detaillering is schematisch. Zowel het aantal als de 'gedetailleerdheid' van de details is onvoldoende. De gevels van het gebouw zijn samengesteld uit horizontale banden met glazen en gesloten invullingen daartussen. Deze opzet vraagt een robuuste detaillering van de banden – onderzijde, randen, overhoekse overgangen – en een scherpe, verfijnde detaillering van de invullingen. De bovenrand van de banden is nu bijvoorbeeld niet robuust en niet overal gelijk. De balustrades zijn weinig verfijnd, de kozijnen onvoldoende uitgewerkt en uitwerking van de beeldbepalende serre/erkers ontbreekt.

In het landschapsontwerp is de aansluiting op de bestaande maaiveldinrichting niet eenduidig, wat de inpassing van de nieuwbouw in de omgeving negatief beïnvloed. In het bijzonder het wel/niet doorlopen van de padenstructuur roept vragen op. Het wandelpad aan het Klaverveld is een belangrijk element dat strak doorgezet kan worden of juist helemaal niet. Nu wordt het pad half doorgezet en botst het op een bomenrij. De commissie mist helderheid.

6 Poolsterstraat 30 en Binckhorstlaan 117 en 119

20240515 B/202330566

Bouwen: het bouwen van een woontoren met 702 woningen. 2760 m2 bedrijf en 4300 m2 detailhandel ter plaatse van Poolsterstraat 30 en op de bestaande parkeerkelder ter plaatse van Binckhorstlaan 117 en 119 (BoogieWood).

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie heeft op 3 april 2024 positief geageerd op de hoofdopzet en de architectuur van dit grote complex van een toren en een U-vormige dubbele stedelijke laag op een werkplint. De geleding van het gebouw nuanceert de schaal en lost de verschillende functies, hoogtes en oriëntaties op. Het kleur- en materialenpalet verbindt de verschillende bouwdelen tot één gebouw.

De op 3 april 2024 benoemde aandachtspunten zijn aangepast, maar de grootste wijziging ten opzichte van die eerdere beoordeling is de wijziging van de bouwmethodiek. Deze wijziging zorgt voor een regelmatig en significant rustiger gevelbeeld, aan alle zijden, wat de commissie als een verbetering beoordeelt.

De aanpassing van de kroon werkt nog niet. Het thema van dubbelhoge loggia's gaat nog onvoldoende rond. De commissie begrijpt de beperkingen van de (niet gewijzigde) bouwmethodiek van de toren, maar vraagt een meer alzijdige uitwerking van de kroon en ziet het resultaat daarvan graag op een later moment ter nadere goedkeuring. De aanlichting van de kroon ziet de commissie als onderdeel van deze uitwerking.

Een heroverweging vraagt de commissie ook voor het grid van de (eerste) stedelijke laag. De commissie begrijpt de noodzaak gewicht te besparen en de daaruit volgende keuze voor vezelversterkt beton. Echt beton met de getoonde tactiliteit en robuuste uitstraling is passender. De commissie stemt node in met het vezelversterkte gevelmaterialen, maar hoopt dat vervolgonderzoek echt beton mogelijk maakt.

Zowel de collectieve daktuin als de spelregels voor beplakking en reclamevoering zijn nu geborgd in tekeningen en protocollen.

7 Zuidwal, Helena van Doeverenplantsoen en Glasblazerslaan

20240515 B/202329678

Bouwen/Cultuurhistorie (beginselaanvraag): het veranderen van het woongebouw Zuidwal, Helena van Doeverenplantsoen en Glasblazerslaan ten behoeve van verduurzaming, groot onderhoudswerkzaamheden, het renoveren van de gevel door het vervangen van het voegwerk, het herstellen van de kozijnen, het uitbreiden door het optoppen van de kopblokken en het afsluiten van open portieken en galerijen.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Eerder heeft de commissie haar waardering uitgesproken voor de aandacht waarmee dit complex wordt aangepakt en in beginsel ingestemd met het optoppen van de twee hoekgebouwen. Ook met het dichtzetten van de open entreezones van de tussenbouw heeft de commissie in beginsel ingestemd. Omdat deze entreezones – een genereuze tussenruimte tussen openbaar en privé, een interessante verwijzing naar verschillende Haagse portiektypes en een belangrijk onderdeel van het gevelbeeld – beeldbepalend zijn, is dichtzetten alleen mogelijk met behoud van de essentie van de bestaande architectuur. Met behoud van ‘het tussen’.

Het toevoegen van enkele en dubbelhoge elementen kan een passende oplossing zijn. Maar het keimen van het metselwerk in en achter deze elementen zorgt ervoor dat ‘het tussen’ interieur wordt. De entreezones zijn onderdeel van de gevel. De route van straat naar privé voordeur moet ook met een afsluiting onderdeel van de gevel blijven. Herkenbaar houden van de oorspronkelijke architectuur en het oorspronkelijke metselwerk lijkt daarvoor voorwaardelijk.

Marc Reniers

Voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag